

Yhteiskunta- ja kulttuuritutkimuksen yksikkö

Tutkimuksen linjat 2016-2019

1. Tavoite ja tehtävä

Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikön (YKY) tutkimus *jäsentää* yhteiskunnallista muutosta ja avaa mahdollisuuksia osallistua siihen. Yksikön tutkimus *luo ymmärrystä*, joka *tukee ihmisten hyvinvointia ja toimintakykyä* tiedon ja elämysten kyllästävässä, globalisoituvassa maailmassa ja sen rakenteissa. Se arvioi ja auttaa ratkaisemaan muuttuvan yhteiskunnan ongelmia. Se kytkee yksilöiden kokemuksia yhteiskunnan rakenteisiin ja pitkän aikavälin muutoksiin. Tutkimus ulottuu yhteiskuntaa koskevien ideaalien muutoksista instituutioiden kehitykseen ja arjen käytäntöihin.

YKY on kansainvälisesti verkostoitunut tutkimus- ja opetusyksikkö, joka kattaa yhteiskunnan tutkimuksen monia ydinalueita. Sen tunnustettuja vahvuusalueita ovat hyvinvoinnin, politiikkaohjelmien, sosiaalisen vuoro vaikutuksen, yhteiskuntateorian ja yhteiskunnallisen muutoksen tutkimus. Näiden alueiden lisäksi erottuu vahvoja tutkimuskohteita, kuten lapsuuden ja perheen tutkimus, työelämän tutkimus, sosiaalipoliittisten järjestelmien ja ammatillisen vuoro vaikutuksen tutkimus sekä väkivallan ja rauhan tutkimus, joilla Tampereen yliopisto edustaa korkeaa kansainvälistä tasoa.

Muutoksen aikana yhteiskuntatieteellisen tiedon merkitys korostuu. Digitalisaatio, resurssien niukkuus, turvallisuus, eriarvoistuminen, ihmisten liikkuvuus, työelämän osaamistarpeiden muutokset ovat esimerkkejä toisiinsa kytkeytyvistä, globaaleista yhteiskunnallisista prosesseista, joihin reagoiminen edellyttää uudenlaista tietoperustaa yhteiskunnan muutoksesta. Laajat tutkimusohjelmat, kuten Horisontti2020 tai Suomen Akatemian Strategisen neuvoston haut määrittävät ilmiöitä ja ongelmia, joiden pohdintaan ja ratkaisemiseen kriittisen tutkimuksen on tärkeä orientoitua. Näiden ilmiöiden jäsentäminen, niiden ihmisten elämään vaikuttavien tekijöiden ymmärtäminen ja niiden kehitykseen vaikuttaminen on YKYn tutkimuksen ydin.

YKYssä tehtävä tutkimus vastaa monimutkaistuvan maailman haasteisiin yhdistämällä yhteiskuntatieteellistä ja humanistista tutkimusta. Yksikön *monitieteisyys* perustuu vahvoihin oppiaineisiin. Tutkimus nojaa vahvistuviin kansainvälisiin verkostoihin. *Kansainvälinen* tutkimuksen taso asettaa yksikön tutkimustyön laadun mittarin. Yksikkö pyrkii myös aktiivisesti lisäämään omaa *vaikuttavuuttaan* ja näkyvyyttään. Monitieteisyyden, kansainvälistymisen ja vaikuttavuuden tavoitteet ohjaavat myös tutkimuksen tukemisen valintoja.

Tutkimusyhteisön lisäksi YKYn tutkimusta ja koulutusta käyttävät päätöksentekijät, asiantuntijat, elinkeinoelämä ja kansalaisyhteiskunnan toimijat. Tutkimus vaikuttaa myös julkisen keskustelun kautta.

2. Tutkimuksen painopisteet

Tutkimuksen vahvuudet jäsenyivät oppiainerajat ylittävinä painopistealoina. Vuonna 2014 toteutetun kansainvälisen arvioinnin ja sen tulosten avaaman pohdinnan kautta näitä *koko yksikön* tasolla erottuvia vahvoja tutkimusteemoja on 11:

1. Sosiaalinen kognitio ja vuorovaikutus
2. Sukupuoli ja ruumiillisuus
3. Lapsuus, nuoruus ja perhe
4. Työelämä
5. Hyvinvointivaltiopalvelut, instituutiot ja ihmisten kohtaamiset
6. Muuttoliike, monikulttuurisuus
7. Väkiältä, konfliktit ja rauhanomainen muutos
8. Poliitiikan ja hallinnan kulttuurit
9. Tiede, teknologia ja innovaatiot
10. Yhteiskuntateoria
11. Yhteiskuntahistoria

Teema-alueet ovat monitieteisiä ja kokoavat tutkimuksen ja vahvojen tutkimusryhmien tuottamaa asiantuntemusta koko yksikön tasolla. Niiden elinvoimaisuuden ja laadun takeena on korkeatasoinen tieteenalojen ja oppiaineiden perustutkimus (UTA-RAE 2014). Niillä on yhteisiä kysymyksiä, menetelmiä ja tiedonintressejä. (Lyhyet tarkemmat kuvaukset liitteessä 1).

Yksikön tasolla tutkimuksen organisointi, verkostoituminen ja sen kytkeminen opetukseen suunnitellaan teemojen antaman jäsenyyksen kautta.

3. Tutkimuksen organisointi ja tuki

Yksikkö tukee pitkäjänteisesti sellaista tutkimusta, joka 1) menestyy ulkoisissa arvioinneissa, 2) vahvistaa sen monitieteistä opetusta, 3) tehostaa sen yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja 4) tukee sen kansainvälistymistä. Kaudella 2016-2020 näitä tavoitteita tuetaan eri tasoille suunnatuilla toimilla.

Tutkimuskeskukset ja vahvat teema-alueet kokoavat tutkimuksen yhteen ja luovat tavoitteellisen tulevaisuuskuvan, jonka toteuttamista tuetaan ja seurataan. Tutkimus YKYssä on tärkeältä osin järjestetty *tutkimuskeskuksiin*, joita vuonna 2015 on viisi (Tapri, TaSTi, WRC, Perla ja Trivium, lisäksi Yhteiskunnan historian huippuyksikkö [vuoteen 2017 asti]). Tutkimuskeskukset organisoivat oman teema-alueensa tutkimuksen yhteistyötä, mutta niiden piirissä tehtävä tutkimus ei kata kaikkia painopistealueita, joista suuri osa sijoittuu eri oppiaineiden tutkimusyhteisöihin.

Teema-alueet ja tutkimuskeskukset kokoavat monitieteisesti tutkimuksen ja vahvojen tutkimusryhmien tuottamaa asiantuntemusta. Niiden piiriin kuuluu vähintään noin 10 vakinaista perusrahoituksella toimivaa eri alojen tutkijaa. Niiden tutkimus kytkeytyy yksikön opetukseen yhteisten teemaopintojen ja erityisten maisteriohjelmien kautta.

Teemat laativat vuoden 2015 loppuun mennessä kaudelle 2016-2020 toimintasuunnitelman (työ on aloitettu keväällä 2015). Siinä asetetaan tavoitteet

- 1) julkaisutoiminnalle,
- 2) hankehakemuksille (teemat ja kohteet 2016-2020),
- 3) opetuksen ja tutkimuksen yhdistämiselle,
- 4) rekrytoinneille
- 5) kumppanuuksien kehittämiseksi (TaYn sisällä, TTYn kanssa, muiden kanssa)
- 6) viestinnälle/näkyvyydelle.

Suunnitelmissa aikataulutetaan teema-alueen tulosten arviointi. Jokaiseen teemaan osoitetaan 2016-2020 vuosittain yksi vierailuprofessorin resurssi (noin kahden viikon vierailu). Jatko-opintojen rekrytoinneissa painotetaan teema-alueille hakeutuvia opiskelijoita.

Tutkimusryhmien menestystä palkitaan. Tutkimusryhmät ovat erityisiin tutkimusongelmiin tai kysymyksiin keskittyviä ryhmiä, joiden toiminnassa on yksittäiset projektit ylittävä agenda. Ryhmään kuuluu eri uravaiheessa olevia tutkijoita. Yksikkö tukee ulkoisissa vertaisarviointikäytännöissä (julkaisujen määrä ja laatu, hankittu rahoitus) menestyviä tutkimusryhmiä. Tutkimusryhmien aktiivista hakemustoimintaa (etenkin kansainvälisen rahoituksen hakuja) tuetaan mahdollistamalla avainhenkilöiden keskittymistä hankkeiden valmisteluun.

Menestyvän tutkimuksen palkitsemisjärjestelmää kehitetään tutkimusryhmien tasolla. Tutkimusryhmää vetäviä ja hankerahoitusvastuuta kantavien senioritutkijoiden opetustyötä kevennetään hankerahoituksen menestyksen suhteessa.

Tutkimusryhmien näkyvyyttä parannetaan luomalla niille toimivat verkkosivut yliopiston verkkosivu-uudistuksen yhteydessä.

Yksittäisten tutkijoiden työtä tuetaan tarkemmin, opetuksen ja tutkimuksen yhdistämistä helpottaen ja kansainvälistymistä korostaen. Henkilökunnan rekrytoinnissa tutkimustoiminnan laatu, näytöt ja sovittuminen yksikön tutkimuksen vahvuuksiin (teemat) on päätöksenteon tärkein kriteeri. Kaikissa rekrytoinneissa (perustehtävät, tenure-track, hanketutkijat, jatko-opiskelijat) kansainvälistämisen tavoitteet otetaan vakavasti.

Tutkimuskausijärjestelmä vakiinnutetaan syksystä 2015 alkaen niin, että jokainen opetus- ja tutkimustehtävässä oleva tietää milloin seuraava tutkimuskausi (opetuksesta vapaa periodi) on tulossa (1/7 –periaatteella). Tutkimuskausijärjestelmä asettaa minimitason, mutta sen toteutuminen edellyttää tutkimussuunnitelmaa (julkaisutavoitteet, liikkuvuus). Tutkimuskauteen pyritään aina liittämään selvä kansainvälistymisulottuvuus (liikkuvuus Tampereelta, liikkuvuus Tampereelle). Itsenäisesti hankittu, hankkeisiin tai muihin rahoituslähteisiin nojaava resurssi voi mahdollistaa enemmän tutkijakausia (tehtävästä vapautusten kautta).

Yksikkö tukee aktiivisesti yksittäisten tutkijoiden kansainvälistä liikkuvuutta. Yksikkö turvaa kaikkien tutkijoiden tieteellisen toiminnan perustuen. Noin 1500-2000€suuruinen summa varataan tieteellisiin kokousmatkoihin, aineistonhankintaan ja kielentarkistuspalveluihin. Yksikön johtaja arvioi erikseen tämän summan yli menevän henkilökohtaisen tuen.

Yksikkö järjestää säännöllisesti henkilökohtaisten tutkimusrahoitushankkeiden tukea (HAPAJA-kurssit vuosittain touko-syyskuu, ERC-hakujen vertaisryhmät). Tutkijoiden henkilökohtaisen uran tukemista varten suunnitellaan vuosille 2016-2018 erilaisia koulutuksia. Ensimmäiset näistä liittyvät oman näkyvyyden ja vaikuttavuuden taitoihin (rinnakkaisjulkaiseminen, verkkonäkyvyys ja sosiaalisen media käyttö).

4. Tutkimuksen resurssit

Tutkimustoiminnan tärkein resurssi ovat onnistuneet rekrytoinnit ja motivoitunut henkilökunta, jonka tieteellistä aktiivisuutta yksikkö tukee hyvällä tutkimuksen organisoinnilla.

YKYN tutkimuksen rahoitus on vuosina 2013-2015 ollut laskevassa suunnassa, mutta kääntyy 2016 uudelleen kasvuun. Käänteeseen johtuu parantuneesta menestyksestä Suomen Akatemian hankehauissa. Tämän suunnan ja tason ylläpitäminen edellyttää hankehakemusten tukemista ja suunnitelmallisuuden parantamista. Samalla kansainvälisen tutkimusrahoituksen hakemusten määrää on nostettava ja oltava aloitteellinen itse koordinoitavien konsortiohakemusten luomisessa.

2016-2017 toteutetaan sidosryhmäkampanja, joka tähtää varainhankintaan.

5. Laatu ja vaikuttavuus

Yksikön tutkimuksen laadun tärkein mittari on sen tieteellinen vaikuttavuus, joka mitataan tieteenalojen kautta rakentuvassa vertaisarvioinnissa. Tämän laadun tärkeimmät indikaattorit ovat

julkaisutoiminnan määrä ja laatu sekä kilpaillut tutkimusrahoituksen hankinnassa menestyminen. Oletettavaa on, että tulevaisuudessa myös julkaisujen käytön (viittausarvioinnit) mittarit kehittyvät ja alkavat vaikuttaa nykyistä enemmän. Tähän tulevaisuuteen on syytä alkaa varautumaan.

Yhteiskunnan ja kulttuurin tutkimuksen arvioinnissa myös tutkimuksen vuorovaikutus ja laajempi yhteiskunnallinen vaikuttavuus on keskeinen elementti. Se korostuu koko ajan myös tutkimusrahoituksesta käytävissä kilpailussa (Strateginen neuvosto, Horisontti2020-ohjelma, säätiöiden suunnatut haut, jne). Tutkimuksen näkyvyydestä ja vaikuttavuudesta huolehtiminen tieteellisten verkostojen ja julkisuuden ulkopuolella edellyttää YKYn osaltakin aktivoitumista. Vuonna 2016 aloitetaan YKYn tutkimuskertomus – koosteen tuottaminen, jonka tarkoitus on tukea sidosryhmätoimintaa.

Tutkimuksen laadun ja vaikuttavuuden mittari on myös kyky tuottaa ja tukea opetusta.

6. Tutkimuslinjan seuranta ja arviointi

Tämän Tutkimuksen linja –suunnitelman tavoitteiden toteutumista organisoi ja seuraa yksikön tieteellinen toimikunta. Toimikunta

- 1) valmistelee tutkimuksen linjoista ja strategisista päätöksistä käytävät päätökset,
- 2) valmistaa johtokunnalle vuosittain raportin (tutkimuskertomuksen pohjalta), joka seuraa tämän tutkimuksen linja –paperin tavoitteiden toteutumista
- 3) käsittelee vahvojen teema-alueiden toimintasuunnitelmat, antaa niistä palautteen ja aikatauluttaa teema-alueiden arvioinnin,
- 4) järjestää alkaen vuosittaisen tutkimuksen tilaa käsittelevän tutkimuksen kehittämispäivän.

Liite 1. YKYn tutkimuksen vahvat alueet 2016-2020

1. Sosiaalinen kognitio ja vuorovaikutus

Millaista vuorovaikutuksen kannalta tärkeää informaatiota havaitsemme toisista ihmisistä? Kuinka tällainen informaatio vaikuttaa havaintoihimme, tarkkaavaisuuteemme ja tunteisiimme? Millä tavalla sosiaalisesti tärkeä informaatio vaikuttaa käyttäytymiseemme erilaisissa vuorovaikutustilanteissa? Miten sosiaalinen vuorovaikutus kytkeytyy normeihin ja valtarakenteisiin yksilöiden, yhteisöiden ja yhteiskunnan tasolla? Tutkimus kohdistuu ihmisten ei-kielelliseen ja kielelliseen viestintään perustuvaan vuorovaikutukseen. Sosiaalista vuorovaikutusta tutkitaan niin kasvokkain tapahtuvissa tilanteissa ulottuen kokeellisista laboratoriotutkimuksista esimerkiksi perheissä ja työpaikoilla tapahtuvaan vuorovaikutukseen, kuin myös erilaisissa teknologiavälitteistä viestintää käyttävissä laajemmissa yhteiskunnallisissa yhteisöissä. Tutkimus tunnistaa ihmisten ja yhteisöjen hyvinvointia edesauttavia tekijöitä ja löytää keinoja näiden tukemiseen silloin, kun ne ovat uhattuna. Vuorovaikutuksen prosesseja tutkitaan autenttisissa vuorovaikutustilanteissa, kuten arkikeskusteluissa, sosiaalisessa mediassa ja erilaisissa institutionaalisissa konteksteissa. Tutkimuksissa tarkastellaan, miten ihmiset ilmaisevat tunteitaan ja identiteettiään sekä toteuttavat institutionaalisia tehtäviään kahdenvälisessä tai ryhmämuotoisessa vuorovaikutuksessa.

2. Sukupuoli ja ruumiillisuus

Miten sukupuoli, seksuaalisuus ja ruumiillisuus rakentuvat ennen, nyt ja tulevaisuudessa? Kuinka ne kytkeytyvät eri aikoina yhteiskunnan moninaiisiin eroihin ja eriarvoisuuksiin? Millä tavalla muutos kohti tasa-arvoisempaa yhteiskuntaa on mahdollista? Miten instituutiot ja yhteiskunnalliset suhteet tuottavat eriarvoisuutta? Tutkimus kohdistuu yhtäältä niihin tietämisen käsitteisiin ja käytäntöihin, joilla sukupuolia, seksuaalisuuksia ja ruumiillisuuksia tehdään ymmärrettäviksi yhteiskunnassa. Toisaalta siinä analysoidaan yhteiskunnallisia käytäntöjä ja instituutioita, joiden toiminnassa sukupuolia, seksuaalisuuksia ja ruumiillisuutta tuotetaan. Sukupuolen ja ruumiillisuuden tutkimus on vahvasti monitieteistä, vaikka sen painotus on yhteiskuntatutkimuksessa. Tutkimustietoa sukupuolesta ja seksuaalisuudesta tarvitaan kaikissa instituutioissa, organisaatioissa ja politiikassa tasa-arvoisen yhteiskunnan kehittämiseksi.

3. Lapsuus, nuoruus ja perhe

Millaisia hyvinvoinnin haasteita lasten, nuorten ja perheiden elinoloihin sisältyy? Miten sukupolvien väliset suhteet, perheiden vuorovaikutus ja elämänkulun siirtymät ovat muuttuneet? Miten perhe-elämän arki ja käytännöt ovat kehittyneet ja kehittyvät? Tutkimus käsitteellistää ja tarkastelee lapsuuden, nuoruuden ja perheen kysymyksiä monitieteisesti niin yksilökehityksellisestä, kulttuurisesta, ajallisesta kuin yhteiskunnallisesta näkökulmista. Se tunnistaa muutoksia, nimeää jatkuvuuksia sekä purkaa julkisen ja yksityisen elämänalojen rajapintoja. Tutkimus pureutuu nyky-yhteiskunnan hyvinvointihaasteisiin erittelemällä kulttuuristen rakenteiden, yhteiskunnallisten palvelu-, koulutus -ja etuusjärjestelmien ja perheiden keskinäisen vuoropuhelun mahdollisuuksia.

4. Työelämä

Miten työelämän muutokset vaikuttavat hyvinvointiin ja elämän laatuun? Miten hyvinvointi vaikuttaa puolestaan työorganisaatioiden toimivuuteen? Kuinka varmistetaan se, että työntekijät jaksavat tehdä työnsä terveystensä, työkykynsä ja motivaationsa säilyttäen? Kuinka työyhteisöjen sisäiset suhteet muuttuvat ja miten niitä voidaan kehittää? Miten työmarkkinoiden dynamiikka ja niiden ohjausmekanismit kehittyvät? Työelämää koskevan tutkimuksen lähtökohtana on ajatus, että pärjääminen maailmantaloudessa vaatii työelämän organisaatioilta uudenlaisia toimintatapoja. Tutkimus tarkastelee näitä haasteita inhimillisen ja sosiaalisen kestävyys-

näkökulmista. Sen ytimessä ovat työelämän hyvinvoinnin, oppimisen ja innovaatioiden kysymykset niin yksilön, ryhmien, yhteisöjen kuin koko yhteiskunnan kestävyysnäkökulmasta. Perustana on ajatus, että yleinen hyvinvointi yhteiskunnassa edellyttää talouden kestävyyttä, joka puolestaan vaatii kestäväää työelämää ja erityistä huomiota oppimiseen, hyvinvointiin ja sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen. Tutkimuksen monitieteinen perusta antaa edellytykset tarkastella työelämän ilmiöitä yksilön, ryhmien, yhteisöjen ja koko yhteiskunnan näkökulmasta samoin kuin työelämän kehityksen kannalta moninaisten sidosryhmien näkökulmasta. Sovellettavat tutkimusmenetelmät ja -asetelmat kattavat sekä poikkileikkaus- että pitkittäistarkastelut. Tutkimusaineistoina hyödynnetään muun muassa kansallisia ja kansainvälisiä survey- ja rekisteriaineistoja, historiallisia aineistoja, työelämän vuorovaikutussuhteiden seuranta, tutkimusavusteista kehittämistä ja toimintatutkimusta.

5. Hyvinvointivaltiopalvelut, instituutiot ja ihmisten kohtaamiset

Tutkimus kohdistuu yhteiskuntien toiminnan ja kansalaisten hyvinvoinnin kannalta mitä tärkeimpään alueeseen: hyvinvointipalveluihin. Keskeinen kysymys on, miksi ja miten hyvinvointipalvelut muuttuvat yhteiskuntapoliittisissa siirtymissä? Millä tavoin muutokset ja siirtymät tulevat osaksi kansalaisten arkea? Kuinka ne muokkaavat ammattilaisten ja asiakkaiden institutionaalisia kohtaamisia? Miten kansainväliset trendit, kuten markkinoistuminen ja henkilökohtaistaminen, selittävät yhteiskuntapolitiikan ja palvelujärjestelmän muutoksia, ja millaisia kansallisia erityisyyksiä hyvinvointipalvelujen transformaatioissa on? Tavoitteena on tunnistaa siirtymien ja muutosten uudelleen arviointia vaativat ongelmatilat ja etsiä niihin uusia ja innovatiivisia ratkaisuja. Erityisenä painopisteenä on kansalaisten eriarvoistumisen tutkiminen; kuka hyötyy muutoksista, ketkä niistä kärsivät ja miten eriarvoistumiskehitys voidaan pysäyttää. Palvelujärjestelmän ja sen muutosten tutkimista ja arviointia tehdään yhtä lailla teorian kehittämisen kuin empiirisen tutkimuksen keinoin. Preventio- ja interventiotutkimukset arvioivat palvelujen tehokkuutta ja vaikuttavuutta mm. perheiden kokemusten (mm. trauma, väkivalta) ja lasten kehityksellisistä näkökulmista (mm. koulu- ja työpaikkainterventiot), terveydenhuollon ja sosiaalityön käytäntöjen, prosessien ja tuloksellisuuden kehittämisessä

6. Poliitiikan ja hallinnan kulttuurit

Miten luokitukset, hierarkiat ja arvioinnin ja arvostuksen tavat muuttuvat ja kanavoituvat politiikaksi ja hallinnaksi? Miten kansainväliset vertailut ja tieto politiikka- ja hallintamalleista tulevat osaksi kansallista ja paikallista politiikkaa? Tutkimusala erittelee näitä kysymyksiä globaalista ja kulttuurisesta näkökulmasta tutkimalla tapoja, joilla politiikka ja hallinta nivoutuvat kulttuurin ja tiedon tuotantoon sekä arkielämän käytäntöihin. Lähtökohta on, että nyky-yhteiskunnassa politiikka ja hallinta perustuvat pyrkimykseen vaikuttaa muiden käsityksiin todellisuudesta, tavoiteltavista asioista sekä itsestään toimijoina. Tutkimuksen kohteina ovat kansainvälisten mallien ja muotikäsitteiden leviäminen ja käyttö, kansainvälisten organisaatioiden rooli tiedollisina ja moraalisisina auktoriteetteina sekä se, miten globaalit ideat kotoutetaan eri maihin ja paikallisiin yhteyksiin. Tutkimus luo tietoa globaalien ideoiden liikkumisesta ja muutoksesta sekä politiikan kulttuurisista käytännöistä ja rakenteista.

7. Väkivalta, konfliktit ja rauhanomainen muutos

Miten yhteiskunnalliset, kulttuuriset ja poliittiset eri ryhmien väliset jännitteet eskaloituvat väkivallaksi ja konflikteiksi? Voidaanko konflikteja ehkäistä, hallita ja muuntaa rauhanomaisesti? Millaisia rauhanprosessit ovat? Tutkimuksen lähtökohtana on merkitysten ja käytäntöjen muutos konflikteissa ja väkivallan vaikutuksesta. Tutkimus tarkastelee, miten erilaiset identiteetit (kansallinen, sivilisaatio, yllirajainen, sukupuoli jne.), historiakulttuuri ja muistamisen muodot vaikuttavat konflikteihin ja synnyttävät väkivallan erilaisia muotoja. Tutkimuksen keskeinen käsite on ”rauha”, jonka tutkiminen suhteessa konfliktiin ja väkivaltaan

tuottaa tietoa väkivallan purkamisesta ja rauhanomaiseen muutoksen mahdollisuudesta. Tutkimuksen kohteena ovat erilaiset muutosta ohjaavat prosessit kuten ennakointi, välitys, sovittelu, vuoropuhelu ja muistityö mutta myös keinot väkivallan kohteena olleiden auttamiseen. Tutkimuksessa kehitetään tutkimuspohjaisia interventioita sotatraumojen uhreille ja analysoidaan niiden tehokkuutta ja sopivuutta.

8. Muuttoliike, monikulttuurisuus

Mikä tuottaa ja säätelee globaalia muuttoliikettä? Miten (globaali, valtiollinen, paikallinen) institutionaalinen sääteley, kulttuurinen merkityksenanto ja taloudellis-poliittinen konteksti muuttajien lähtömaissa ja kohdemaissa kietoutuvat toisiinsa? Millaisia ovat kulttuurien rajapinnat ja millaisia arkisia käytäntöjä niissä syntyy? Kuinka käsitteellistää inhimillistä kulttuuria osana muuttoliikkeen maailmaa? Millä tavoin kasvanut muuttoliike muuttaa yhteiskuntia? Miten muuttoliikettä pyritään hallitsemaan? Miten ihmiset jäsentävät arkeaan globaalien, transnationaalien ja paikallisten kytkösten solmukohdissa? Näitä kysymyksiä tarkastellaan ensisijaisesti etnografisesti, jolloin tuotetaan tietoa mikro- ja makrotasojen kytköksien arjen kohtaamisissa ja prosesseissa. Tutkimus lähtee liikkeelle hyvinvointivaltiollista kotouttamis- ja hallintakehystä laajemmin. Sen tuottama ymmärrys on tärkeää luotaessa ja toteutettaessa erilaisia poliittisia projekteja (muuttoliikkeen sääntely, kotoutumiskäytännöt, kansalaisuus-, kulttuuri- ja perhepolitiikka sekä koulutuspolitiikka) ja kansalaiskeskusteluissa.

9. Tiede, teknologia ja innovaatiot

Nyky aikaista elämänmuotoa leimaa olennaisesti pyrkimys ymmärtää ja ohjata kehitystä tutkimustiedon avulla. Tällainen ohjaaminen ei kuitenkaan olisi mahdollista, elleivät soveltavan tiedon ja teknologian kehittämisen muodot voisi nojautua niistä osittain riippumattomaan tieteelliseen perustutkimukseen. Tiede ja teknologia muokkaavat keskeisesti yhteiskunnallisen toiminnan ja kokemuksen mahdollisuuksien alaa, käsitystä niin välttämättömyyksistä kuin siitä, minkälaisesta tulevaisuudesta voidaan haaveilla, minkälaiseen kehitykseen uskotaan ja miten tulevaisuutta ajatellaan järkeväksi rakentaa. Sekä jo käytössä olevat että käyttöön tulevat uudet teknologiat määrittävät ratkaisevasti sitä kognitiivista ja materiaalista ympäristöä, jossa ihmisten arki saa muotonsa. Niinpä tieteen, korkeakoulutuksen, teknologian kehityksen ja innovaatioiden tutkiminen on avainasemassa, kun tavoitteena on edistää uutta luovaa ja osallistavaa yhteiskunnan ja talouden kehitystä. Tiede, teknologia ja innovaatiot -teeman avainkysymykset ovat kahdensuuntaisia: yhtäältä kiinnostuksen kohteena on, mikä on ylipäänsä tieteellisen toiminnan perusluonne, toisaalta se, miten tiede, teknologia ja innovaatiotoiminta sekä ovat osa yhteiskuntaa että muovaavat sitä.

10. Yhteiskuntateoria

Millä tavalla yhteiskunta- ja kulttuurintutkimus käsitteellistää tutkimuksensa kohdetta? Millaisia selitysmalleja se rakentaa yhteiskunnallisen kehityksen kuvaamiseksi? Millä tavalla nämä teoriat paitsi kuvaavat myös kriittisesti arvioivat yhteiskunnan toimintaa? Ilman teoriaa ei ole tutkimusta, ja kaikki yhteiskuntatutkimuksen löydökset muuttavat teoreettista tapaamme kuvata todellisuutta. Yhteiskuntateoria esittää kuvauksia sosiaalisesta ontologiasta ja muuttaa sitä yhteiskuntatutkimuksen löydösten vaatimaan suuntaan. Tutkimusalue sisältää yleistä yhteiskuntateoriaa (ml. konstruktiivinen sosiaalisen ontologian tutkimus sekä teorian historian ja klassikoiden tutkimus), keskitason tutkimusteoriaa (jonkin sisällöllisen kohteen teoreettisesti jäsennetty mutta alueen empiiristä tutkimusta syntetisoiva kuvaus) ja aikalaisdiagnoosia ja

normatiivista yhteiskuntateoriaa. Se myös palvelee yhteiskuntapolitiikkaa artikuloimalla ideaaleja, joiden valossa vallitsevaa todellisuutta tarkastellaan.

11. Yhteiskuntahistoria'

Miksi nyky maailma on sellainen kuin se on? Miten historiaa käytetään? Yhteiskuntahistorian tutkimuksessa menneisyys liitetään nykyisyyteen tavalla, joka on nykyihmiselle ymmärrettävä ja mielekäs. Tutkimus tarkastelee näitä kysymyksiä pitkän aikavälin perspektiivistä, vertailevalla ja käsitteellisesti kunnianhimoisella tavalla. Se valaisee eri toimijoiden, yhteisöjen, tasojen tai tekijöiden vuorovaikutusta. Tunnistamalla niin paikallisia, kansallisia kuin transnationaaleja vuorovaikutuskenttiä ja niiden muutoksia tutkimus purkaa kapeakatseista metodologista nationalismia. Historiaa käytetään jatkuvasti sekä identiteettien rakentamisen välineenä että argumenttina keskusteltaessa tämän päivän poliittisista ja sosiaalisista kysymyksistä.